

KOMPARÁCIA KNIHOVNÍCKYCH PORTÁLOV SO ZAMERANÍM NA KULTÚRNE DEDIČSTVO SR A ČR

PHDR. EMANUEL ORBAN, PHD.

The cultural portals of libraries inform, educate and cultivate the thinking of society via the promotion of cultural heritage and by focusing on the regional specificities of European nations. Portals, as electronic information resources, generally contribute to the enrichment of the libraries' collections and their advantages consist of the constant availability, unlimited searching and updated information. The paper presents a thematic overview of Slovak and Czech cultural portals with a focus on the cultural heritage. The author analyses two portals (*Ludovakultura.sk* and *Lidovakultura.cz*) in greater detail, focusing on their aesthetic and content specifics, mission and institutional attachment, followed by a recommendations summary and conclusions for library and information practice.

Keywords: cultural heritage, cultural portals, digitization, thematic analysis, content analysis, Slovak Republic, Czech Republic

 emoorbo@gmail.com

 Slovenské národné múzeum

 www.snm.sk

ÚVOD

Knihovnícke portály vo všeobecnosti informujú o najnovších informáciách v oblasti rozvoja knižnej kultúry na území členského štátu Európskej únie. Svojím obsahovým potenciálom ovplyvňujú stav kultúrneho dedičstva národa prostredníctvom verejného sprístupnenia prezentácie vybraného knižničného fondu v online prostredí. Knihovnícke portály sa vyznačujú precíznou grafikou, prehľadnými rubrikami a vyčerpávajúcim fotodokumentačným materiálom, ktorý dokáže osloviť online používateľa preferujúceho estetické čítanie. Spomínané online platformy prispievajú k propagácii kultúrneho dedičstva, v tomto prípade Slovenskej republiky a Českej republiky, konkrétne sprístupňujú poznatky o ľudovej kultúre a jej zložkách (napríklad o materiálnej, duchovnej a umeleckej kultúre), ako aj o kľúčových inštitúciách, ktoré mapujú kultúrno-osvetovú činnosť (napríklad Ministerstvo kultúry SR, Národné osvetové centrum, Slovenský ľudový umelecký kolektív a pod.).

Cieľom nášho úsilia je prispieť ku komparácii webových portálov, ktoré sa špecializujú na oblasť kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky a Českej republiky, konkrétne ide o servery Ludovakultura.sk a Lidovakultura.cz. V rámci analýzy sa zameriame na estetickú stránku mediálnych produktov (grafika webových stránok), obsahovú koncepciu príspevkov (špecializácia tém) a edičnú činnosť portálov (publikačné výstupy a ich štruktúra). Stanovíme nielen zjednocujúce elementy online platforiem v podobe definovania akéhosi styčného prieniku, ale poukážeme aj na výrazné diferenciačné kritériá.

KNIHOVNÍCKE PORTÁLY

Knihovnícke kultúrne portály tvoria neodmysliteľnú súčasť knižničného fondu. Nielenže dokumentujú vývoj a spôsob života v určitej profesijnej skupine podľa tematického zamerania, majú teda informačno-dokumentačnú funkciu, ale aj rekonštruujú fakty, aktualizujú informácie a prispievajú ku transmisii kultúrneho dedičstva národa. Knihovnícke portály svojím charakterom disponujú silným interdisciplinárnym zameraním, ktorý sa týka tematického ukotvenia. „*Knižničné portály majú široké pole pôsobnosti. Umožňujú prístup k rozsiahlemu okruhu zdrojov v knižnici i mimo nej a zároveň poskytujú autorizovaný, komplexný prístup k službám knižnice, digitálnym*

dokumentom, online katalógom, databázam, zaujímavým online službám a pod. – to všetko na jednom mieste, online a v oveľa širšom meradle, ako by mohla poskytnúť jedna knižnica.“ (Janovská, 2009, s. 4)

Základom úspešnosti elektronických informačných prostriedkov je otvorený prístup. Webové portály plnia funkciu vyhľadávačov, pomocou ktorých možno nájsť dôležité informácie o jednotlivých elektronických informačných zdrojoch potrebných pre prácu používateľa s informáciami, a prakticky sú bezplatne dostupné každému kdekoľvek a kedykoľvek. Kritériá elektronického dokumentu môžu vo všeobecnosti spĺňať počítačové softvéry (programy), online systémy a služby (Katuščák, 2007). Ich nespornou výhodou je to, že online používatelia si v priebehu niekoľkých minút dokážu vyhľadať informáciu potrebnú na profesijný rozvoj. Majstrovstvo digitalizácie spočíva v interaktívnom význame, ktorý do istej miery zľahčuje úroveň komunikácie medzi používateľom a patričnou inštitúciou.

Elektronické informačné prostriedky disponujú aj náučnou funkciou. Jasným dôkazom je parafrázované tvrdenie vysokoškolského pedagóga a folkloristu Martina Urbana (2020), podľa ktorého majú elektronické platformy didaktický rozmer. Jeho predmetný význam spočíva v sprístupnení študijných materiálov vybranej cieľovej skupine (žiaci, študenti, interpreti). Tu treba zároveň podotknúť, že študijný materiál plní funkciu zdroja informácií.

Portály ako mediálne iniciatívy načrtávajú aj tematickú koncepciu, ktorá odzrkadľuje hodnotové nastavenie spoločnosti (vzťah ku kultúre, záujem verejných činiteľov o danú oblasť a pod.). Uvedenú skutočnosť vystihuje aj Slavka Pitoňáková: „*Tvorcovia mediálnych obsahov formujú obraz sveta, ktorý následne spostredkávajú recipientom*“ (2021, s. 42 – 43). Kultúrne portály svojím tematickým zameraním oslovujú odborníkov angažujúcich sa v oblasti kreatívneho priemyslu, výskumných a pedagogických pracovníkov, ale aj bežných záujemcov o kultúru a umenie.

KULTÚRNE PORTÁLY A ICH PRAKTICKÉ VYUŽITIE

Knihovnícke kultúrne portály sa podľa svojho obsahového zamerania môžu členiť podľa skúmania problematiky kultúrneho dedičstva v lokálnom či v európskom význame. Webová stránka kultúrneho

dedičstva sa vo všeobecnosti snaží sprostredkovať univerzálne interkultúrne hodnoty pod patronátom UNESCO, pričom predmetne tu apeluje na ich spoločenské uznanie a dodržiavanie platných štandardov tvorby metadát, ktoré obsahujú opis informačného zdroja (Konvit, 2011).

Webové portály demonštrujú verejnosti kultúrne poslanstvo národa či etnickej skupiny. Ich hodnotová funkcia je nezastupiteľná, pretože upriamujú pozornosť najmä na zaužívané kultúrne stereotypy či vzorce správania v pozitívnom (priatie a otvorenosť), ale aj negatívnom rozmere (extrémizmus). Každá webová stránka spravidla obsahuje technické náležitosti, ako logo, slogan a názov média, ktorý je koncipovaný tak, že ho návštevník prirodzene číta z ľavého horného do pravého dolného rohu (Bednář, 2011). Bez dodržania uvedených kritérií by akýkoľvek dokument v digitálnej podobe nemohol plnohodnotne fungovať na mediálnom trhu.

SVETOVÉ A EURÓPSKE CENTRÁ

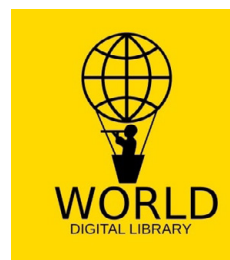
Hlavným cieľom tejto kapitoly je poskytnúť základný prehľad o kultúrnych portáloch domácej a zahraničnej proveniencie aj so stručnými charakteristikami (zameranie a špecializácia daného portálu, kto portál spravuje a pod.). Pri každom uvedenom portáli uvádzame aj konkrétny hypertextový odkaz.

Portál **Europeana** (<https://www.europeana.eu/portal/sk>) mapuje digitálne kultúrne dedičstvo Európy. Predmetný dôraz sa kladie na odborné znalosti a digitálne inovácie prostredníctvom rozvíjania vzájomnej partnerskej spolupráce s jednotlivými inštitúciami. Portál sa venuje rôznorodým témam zo sveta umenia, hudby, knihovníctva, športu, archeológie, módy, vedy a pod. Na portáli Europeana sú uvedené užitočné informácie týkajúce sa nielen vzdelávacích materiálov na vyučovacie hodiny pre učiteľov, ale aj programových pravidiel (hier) pre vývojárov.

„Preskúmajte viac ako 50 miliónov umeleckých diel, artefaktov, kníh, videí a zvukov z celej Európy – tematické zbierky z umeleckých kolekcii kultúrnych inštitúcií naprieč Európou.“ (Portály SNK, 2014)

Portál **Svetová digitálna knižnica – World Digital Library** (<https://www.wdl.org/en/>) prináša nielen informácie o projektoch partnerských organizácií v globálnom meradle, ale aj o cenných zbierkach Kongresovej knižnice vo Washingtone. Svetová digitálna knižnica vznikla v rámci iniciatívy Kongresovej knižnice s výraznou podporou UNESCO a finančných darov knižníc, archívov, múzeí, vzdelávacích inštitúcií a medzinárodných organizácií a funguje od roku 2009.

„Portál sprístupňuje zdigitalizované dokumenty knižníc, archívov, múzeí po celom svete. Správa portálu: Library of Congress (SA) s podporou UNESCO.“ (Portály SNK, 2014)

Slovensko

Portál **Slovakiana** (<https://www.slovakiana.sk/>) obsahuje informácie o kultúrnych objektoch, muzeálnych artefaktoch s bližším opisom, taktiež reflektuje aj virtuálne výstavy s tematikou prírodného dedičstva, vinohradníctva, dejín každodennosti, bábkového divadla a pod. Vo svojej funkčnej podstate sa najviac špecializuje na výtvarné, filmové a divadelné umenie.

„Kultúrny portál, ktorý slúži na prezentáciu zdigitalizovaných dokladov kultúrneho dedičstva širokej verejnosti primárne prostredníctvom webového sídla – slovakiana.sk. Správca portálu: Národné osvetové centrum.“ (Portály SNK, 2014)

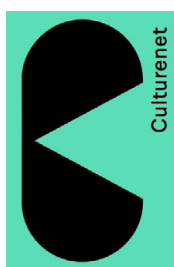
Portál **Profil slovenskej kultúry** (<http://profil.kultury.sk/sk/>) prezentuje slovenskú kultúru, konkrétne pamiatky kultúrneho dedičstva, ale aj prírodné krásy či turistické atrakcie nášho štátu. Finančne je dotovaný Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky. Na tvorbe portálu sa podieľa široký tím odborníkov pracujúcich v oblasti filmového (Slovenský filmový

ústav), divadelného (Bábkové divadlo Žilina, Bábkové divadlo v Košiciach, Bábkové divadlo na Rázcestí), výtvarného (Slovenské centrum dizajnu) a ľudového umenia (Ústredie ľudovej umeleckej výroby).

„Prehľad informácií o všetkých oblastiach kultúry a umenia, o jej histórii i súčasnosti na území Slovenska. Správca portálu: Univerzitná knižnica v Bratislave.“ (Portály SNK, 2014)

Česko

Portál **Culturenet** ([Culturenet](#)) si všíma aktivity Inštitútu umenia – Divadelného ústavu v Prahe. Obsahovo je určený kultúrnym profesionálom, verejnosť oboznamuje s pracovnými ponukami, konkrétne konkurzmi jednotlivých inštitúcií (Český rozhlas, Česká filharmónia a pod.). Portál sa zmieňuje aj o dôležitých grantoch na podporu zahraničných kreatívnych umelcov, ktoré súvisia s programom *Kreatívna Európa*.

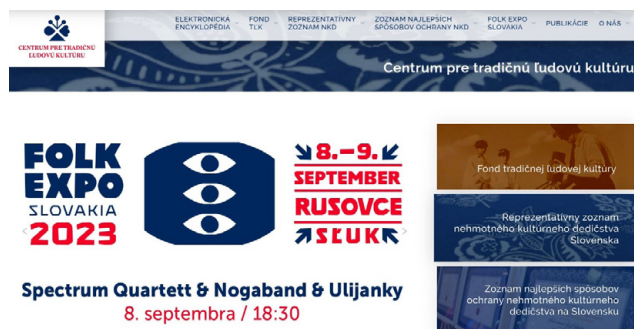
„Informačná sieť a navigácia pre profesionálov v kultúre.“ (Culturenet, 2023)

Portál **ProCulture** (Info o nás; [proculture.cz](#)) mapuje kultúrno-politickú činnosť jednotlivých organizácií. Vo svojej podstate informuje o trendoch a stratégiách rozvoja krajín Európskej únie. Webový portál poukazuje aj na neadekvátnu finančnú podporu kultúrnych organizácií Českej republiky, čo do istej miery prispieva k strate rešpektu zo strany rozhodovacích orgánov.

„ProCulture výskumné, informačné a vzdelávacie centrum pre umenie a kultúru.“ (ProCulture, 2003 – 2023)

CHARAKTERISTIKA PORTÁLU LUDOVAKULTURA.SK

Webový portál **Ludovakultura.sk** má spravidla informatívny rozmer, pretože verejnosti prináša správy o najnovších trendoch v oblasti rozvoja kultúrneho života na území Slovenskej republiky.

OBSAHOVÁ DEFINÍCIA A ČLENENIE RUBRÍK

Infografika webovej stránky [Ludovakultura.sk](#) je vcelku prehľadná, jej prevádzkovatelia (administrátori) majú vlastný systém rozvrstvenia tém pri ich členení do 7 rubriek, ako Elektronická encyklopédia, Fond tradičnej ľudovej kultúry, Reprezentatívny zoznam NKD, Zoznam najlepších spôsobov ochrany NKD, FOLK EXPO Slovakia, Publikácie, O nás, ktoré sa zoskupujú do ďalších podrubriek (Obr. 5). Vzhľadom na uvedenú skutočnosť by sme pristúpili k ich bližšej špecifikácii, t. j. obsahovej charakteristike jednotlivých rubriek.

Prvá rubrika má názov **Elektronická encyklopédia**. Projekt elektronickej encyklopédie nadväzuje na knižné publikácie, vydané vo vydavateľstve VEDA, na ktorých participoval aj Ústav etnológie SAV (dnes Ústav etnológie a sociálnej antropológie SAV, pozn. aut.), konkrétne ide o *Etnografický atlas Slovenska* (1990) a *Encyklopédiu ľudovej kultúry Slovenska* (1995). Rubrika elektronickej encyklopédie sa člení do 3 podrubriek (Všetky heslá, O projekte a Autorský kolektív):

1. **Všetky heslá** – cieľom je sprístupniť verejnosti polia vzťahujúce sa k vyhľadávaniu jednotlivých hesiel podľa uvádzaných kritérií, ako názov, obsah (generuje etnologickú tému – svadba, bábkové divadlo a pod.), kategória (reflektuje príslušnú ucelenú oblasť etnologického výskumu – folklór, kalendárne a rodinné obyčaje) a abecedný register (obsahuje všetky písmená slovenskej abecedy od a po z). Podrubrika má filtračný charakter;
2. **O projekte** – informuje v obsiahlej miere o konkrétnom projekte elektronickej encyklopédie, o úlohe redakčnej rady, o počte hesiel (1 793) a zastrešení jednotlivých projektov. Má faktografický charakter;
3. **Autorský kolektív** – cieľom je poskytnúť bližšie informácie o autoroch, ktorí sú do danej proble-

matiky zaangažovaní, ako mená vedúceho projektu, hlavnej manažérky, hlavného redaktora, ostatných redaktorov a ich príslušná afiliácia.

Druhá rubrika **Fond tradičnej ľudovej kultúry** (TLK) sa člení do 6 podrubrik (O projekte, Vstup do fondu, Projekt Digitálny fond TLK, Z realizácie projektu, Výsledky projektu, Inventarizácia a metodika):

- 1. O projekte** – cieľom je predstaviť materiály zo zbierok súkromných a právnických osôb pôsobiacich ako výskumní pracovníci v Centre pre TLK (CTLK) alebo v iných inštitúciách. Prelomovou udalosťou bol v roku 2015 „vstup SLUKu (Centra pre tradičnú ľudovú kultúru) do národného projektu Digitálny fond tradičnej ľudovej kultúry.“ (O projekte, 2014 – 2023). Nachádzame tu zmienku o katalogizačnom systéme ARL (Advanced Rapid Library), ktorý predstavuje bránu do Centrálnej aplikačnej infraštruktúry a registratúry a do webového sídla Slovakiana;
- 2. Vstup do fondu** – zahrňuje hypertextový odkaz na webovú stránku, ktorá dokumentuje ľudové piesne z jednotlivých regiónov Slovenska. Katalogizačný záznam piesní obsahuje informácie o jej pôvode (obec, región Slovenska), autorovi (kto zapísal pieseň), interpretovi (autor, ktorý sprístupňuje pieseň – resp. spieva), mieste a dátume záznamu, predmetnej klasifikácii (napr. 6. 2. *Ľudové piesne*) a pod.;
- 3. Projekt Digitálny fond TLK** – klasifikuje ciele projektu zameraného na podporu TLK na Slovensku do 3 kľúčových kategórií, ako inventarizácia kultúrnych objektov a ich následná katalogizácia, výber objektov na digitalizáciu, sprístupnenie objektov prostredníctvom digitalizácie;
- 4. Z realizácie projektu** – obsahuje príslušné fotografie vo vysokej kvalite aj s opismi, ktoré sa vzťahujú k Digitálnemu fondu TLK;
- 5. Výsledky projektu** – uvádza konkrétny mediálny výstup, ide o tlačovú správu o ukončení realizácie národného projektu *Digitálny fond tradičnej ľudovej kultúry*. Čitateľovi sú v online priestore dostupné informácie o časovej realizácii a financovaní projektu;
- 6. Inventarizácia a metodika** – vystihuje dôležitý proces v knižnično-informačnom prostredí, tzv. akvizíciu. Na stránke podrubriky je uvedený hypertextový odkaz na metodické zošity, ktoré vypracovalo Koordinačné centrum tradičnej ľudovej kultúry SLUK-u (2010). Titulný list metodického zošita obsahuje požadované náležitosti,

t. j. názov, podnázov, meno zostavovateľa a odborného garanta, zmienku o vydavateľovi a miesto a rok vydania. V tiráži sú uvedené (okrem spomínaných náležitostí na titulnom liste – pozn. autora) mená recenzentov, hlavných redaktorov, taktiež inštitucionálna zodpovednosť za grafickú úpravu a prípravu do tlače a medzinárodné štandardné číslo knižnej publikácie (ISBN). Heslo v podobe sloganu na prvej strane metodického zošita odzrkadľuje úroveň skúmania problematiky: „*Tradičná ľudová kultúra je významným prostriedkom identifikácie spoločenských skupín, ako jednu z foriem kultúrnych prejavov, treba zachovať prostredníctvom tých a pre tie skupiny, ktorých identitu odzrkadľuje.*“ (Kysel, 2010, s. 1). Obsah publikácie je zmysluplne členený do piatich kapitol, ako *Starostlivosť o TLK, Identifikácia a inventarizácia TLK, TLK – predmetová klasifikácia, Centrálna databáza a Navrhovaný postup na zapojenie sa do projektu*. Metodický zošit vo všeobecnosti predstavuje centrálnu databázu informácií potrebných na zoskupenie artefaktov ľudovej kultúry Slovenska v podobe ich evidencie, archivovania a následnej verejnej prezentácie.

Tretia rubrika **Reprezentatívny zoznam NKD** sa člení do 7 podrubrik (Prvky zapísané v Reprezentatívnom zozname NKD Slovenska, Podmienky a kritéria zápisu, Postup pri predkladaní návrhov na zápis, Výzva na predkladanie návrhov na zápis, Formulár na predkladanie návrhu na zápis, Štatút a Výstava o NKD Slovenska):

- 1. Prvky zapísané v Reprezentatívnom zozname NKD Slovenska** – približuje obsahovú definíciu prvkov NKD Slovenska, poukazuje na ich dôležitosť a inštitucionálnu ukotvenosť;
- 2. Podmienky a kritéria zápisu** – oboznamuje s aktivitami Dohovoru na ochranu NKD Slovenska UNESCO ratifikovaného SR v roku 2006. Kritériá zápisu nominácie prvkov NKD sú jasne uvedené na webovej stránke CTLK, informácie sa vzťahujú k tomu, kto môže predkladať návrh (osoba a zodpovedná inštitúcia);
- 3. Postup pri predkladaní návrhov na zápis** – stanovuje štandardné postupy pozostávajúce z prvého dôležitého kroku, ktorým je vyplnenie a zaslanie registračného elektronického formulára. Ešte pred jeho vyplnením je potrebné oboznámiť sa s podmienkami a kritériami zápisu, následne sa vyplnený formulár (podpísaný predkladateľom) odošle na schválenie do CTLK;

4. **Výzva na prekladanie návrhov na zápis** – uvádza štandardné postupy v kocke. Táto podrubrika obsahuje aj podstatnú informáciu, ktorá sa vzťahuje k termínu na predkladanie nominácií na zápis do zoznamu NKD (v roku 2023 to bol 30. apríl);
5. **Formulár na predkladanie návrhu na zápis** – obsahuje odkaz na webovú adresu na prihlasovacie meno alebo e-mailovú adresu a heslo;
6. **Štatút reprezentatívneho zoznamu NKD Slovenska** – prezentuje články určené Ministerstvom kultúry SR. Nachádza sa tu zmienka o informáciách týkajúcich sa základných ustanovení uvedeného dokumentu, taktiež o podmienkach zápisu, o činnosti odbornej komisie, postupnosti vyhlasovania a prechodných záverečných ustanoveniach;
7. **Výstava o NKD Slovenska** – predstavuje informačné panely, ktoré vizuálne dokumentujú pamiatky NKD Slovenska (Fujara, Radvanský jarmok, Terchovská muzika, Čičmianske ornamente, Modrotlač, Horehronský viachlasný spev...) a zoznam najlepších spôsobov ochrany NKD na Slovensku (Škola remesiel ÚLUV, dokumentácia a ochrana drotárstva v Považskom múzeu v Žiline, Cyklus tanečných domov združenia Dragúni, Večer v Múzeu oravskej dediny).

Štvrtá rubrika **Zoznam najlepších spôsobov ochrany NKD** obsahuje spravidla totožné informácie ako rubrika **Reprezentatívny zoznam NKD**.

Piata rubrika **FOLK EXPO Slovakia** predstavuje projekt, ktorý vo všeobecnosti propaguje klasické a inovatívne prístupy k tradičnej ľudovej kultúre.

Šiesta rubrika **Publikácie** prezentuje náhľady vydaných príležitostných publikácií a zborníkov (edície *Ludové piesne regiónov Slovenska*, *Slovenské ľudové hudobné nástroje*, *Reprezentatívny zoznam NKD*) na pôde Národného osvetového centra a Slovenského ľudového umeleckého kolektívu v rokoch 2009 – 2021. Každá z publikácií obsahuje tiráž s informáciami o autorovi, vydavateľovi, rozsahu, roku vydania a cenovej relácii.

Záverečná siedma rubrika **O nás** sa člení do 3 podrubrik (Idea CTLK, Kontakty a Zdroje informácií):

1. **Idea CTLK** – poskytuje datovacie údaje o kultúrnej organizácii a odpovede na otázky prečo a kedy vznikla;
2. **Kontakty** – informuje o organizačnom štábe CTLK;

3. **Zdroje informácií** – ponúka dôležité legislatívne dokumenty, zabezpečujúce starostlivosť o tradičnú ľudovú kultúru.

GRAFICKÁ STRÁNKA WEBOVÉHO PORTÁLU LUDOVAKULTURA.SK

Grafická úprava webovej stránky predstavuje zmes studených (modrá farba) a neutrálnych (biela farba) farieb v rôznych odtieňoch. Portlety obsahujú štandardné verzáľkové a klasické typy písma, ktoré upútajú na prvý pohľad pozornosť čitateľa. Logo CTLK vystihuje čriepky z modranskej majoliky. Webová stránka prezentuje aj vlajku SR a logo SLUK-u v miniatúrnej forme. Za grafický dizajn stránky zodpovedá spoločnosť Datatime.

**CENTRUM PRE TRADIČNÚ
LUDOVÚ KULTÚRU**

CHARAKTERISTIKA PORTÁLU LIDOVÁ KULTURA

Český kultúrny portál **Lidová kultura** prináša encyklopedické informácie o tradičnej ľudovej kultúre Českej republiky. Je prevádzkovaný Národným ústavom Lidové kultury (NÚLK) a vo svojej podstate sa venuje prezentácii pamiatok zapísaných do reprezentatívneho zoznamu UNESCO a taktiež vystihuje prínos významných nositeľov tradícií, konkrétne mapuje spôsob života ľudových remeselníkov.

Lidová kultura
www.lidovakultura.cz

Lidová kultura > Kulturní dědictví > Folklorismus > Prezentace > Lidové tance > Lidové pí

Dobrý den, internetové stránky www.lidovakultura.cz spravuje Národní ústav lidové kultury. Na web navazuje veřejná facebooková stránka Web lidovakultura.cz, která přináší aktuální pozvánky, fotoalbumy a informace o dění v našich regionech.

UDÁLOSTI Z NAŠÍ FB STRÁNKY

OBSAHOVÁ DEFINÍCIA A ČLENENIE RUBRÍK

Kultúrny portál sa člení do šiestich rubrík, ako Ľudová kultúra, Kultúrne dedičstvo, Folklorizmus, Prezentácia, Ľudové tance a Ľudové piesne. Jednotlivé rubriky bližšie rozoberieme z obsahového hľadiska.

Rubrika **Ľudová kultúra** ozrejmuje význam a podstatu fungovania kultúrneho dedičstva Českej republiky. Člení sa do siedmich podrubrík (Ľudová kultúra v ČR, Konceptia účinnej starostlivosti, Odborné pracoviská, Zdroje informácií, Interaktívne mapy, Periodiká a Publikácie). Nachádzame tu aj zmienku o vládnom projekte *Konceptia starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru Českej republiky* (realizoval sa v rokoch 2016 – 2020), v ktorej je jasne vystihnutý cieľ projektu (zhodnotenie stavu a premeny ľudových tradícií) s príslušnými heslami (názov a stručná definícia označovaného javu). Túto snahu začalo Ministerstvo kultúry ČR spolu s NÚLK v roku 2003, keď bol vytvorený prvý návrh koncepcie, garantujúci vytvorenie celorepublikovej siete odborných regionálnych pracovísk (*Úvod do stručnej analýzy súčasného stavu 2016 – 2020*). Koncepcia obsahuje aj hypertextový odkaz na kľúčové legislatívne dokumenty UNESCO (napr. *Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva*, *Dohovor o zachovaní nemateriálneho kultúrneho dedičstva*) a Európskej únie (napr. *Odporúčanie komisie o výskumnej iniciatíve spoločného plánovania „Kultúrne dedičstvo a globálne zmeny: nová výzva pre Európu“*). Nachádza sa tu aj zmienka o členoch Národnej rady pre tradičnú ľudovú kultúru (poradný orgán, ktorý vznikol v roku 2019, pozn. aut.) a ich bližšia afiliácia.

Podrubrika **Odborné pracoviská** predstavuje prínos jednotlivých kultúrnych inštitúcií, ako Akadémia vied Českej republiky, Etnologický ústav Akadémie vied Českej republiky (informácie o zameraní, výskume a spolupráci). Taktiež sú tu uvedené aj univerzitné pracoviská, ako Fakulta humanitných štúdií v Prahe, Ústav etnologie v Prahe, a ich hlavná činnosť v oblasti vedy a výskumu. Podrubrika **Zdroje informácií** sa zmieňuje o elektronických databázach, konkrétne ide o dotazníkové prieskumy NÚLK (2006 – 2010), o online webové stránky (eSbírky, kulturní dědictví) mapujúce činnosť českých múzejných inštitúcií, taktiež sa tu nachádzajú informácie o zbierke *Europeana Collections*, ale aj odkazy na elektronické publikácie NÚLK, virtuálnu bádateľňu NÚLK (informačná databáza, ktorá sprístupňuje záznamy zbierkového fondu – ľudový odev ČR).

Rubrika **Kultúrne dedičstvo** sa člení do štyroch podrubrík (Festivity – zvyky a obyčaje, Reprezentatívny zoznam UNESCO, Zoznam nemateriálnych statkov tradičnej ľudovej kultúry Českej republiky a Nositeľia tradícií ľudových remesiel). Na webovej platforme sú uvedené aj nehmotné pamiatky reprezentatívneho zoznamu UNESCO Českej republiky (modrotlač, bábkarstvo SR a ČR, sokoliarstvo, masopust v Hlinsku, Jízda králů, verbunk na Slovácku a i.). Obsahom rubriky sú aj patenty vzťahujúce sa k prezentácii výnimočných nositeľov tradícií (ľudovomelecke výrobky) v Českej republike, vydané v rokoch 2002 až 2022.

Rubrika **Folklorizmus** sa člení do ôsmich podrubrík (Festivaly v ČR, Folklorne súbory, Hudobné telesá, Zbory, Dychový orchester, Spolky, Spevácke a tanečné súťaže). V rubrike sú uvedené jednotlivé festivaly Českej republiky, usporiadané v Stredočeskom, Jihočeskom, Karlovarskom, Plzenskom, Libereckom kraji, taktiež je tu vystihnutá činnosť folklórnych súborov aj s odkazom na konkrétne webové sídlo, adresu, mapu a pripojenie na sociálnu sieť (Facebook).

Rubrika **Prezentácie** sa člení do siedmich podrubrík (Aktuality, Stále expozície, Múzeá v prírode, Televízia, Rozhlas, Internet a Periodiká). Z obsahovej stránky približuje kľúčových nositeľov remeselných tradícií v Českej republike s uvedením podstatných informácií (telefónny, emailový kontakt, webová adresa/odkaz, fotografie a pod.). Rubrika opisuje aj jednotlivé expozície týkajúce sa výroby hudobných nástrojov a charakteru ľudového odevu na Morave (NÚLK), vývoja ľudovej kultúry Čiech (Národné múzeum v Prahe) a celkového obrazu ľudového staviteľstva (Muzeum Českého ráje v Turnově). Každá prezentovaná expozícia v online priestore obsahuje informácie o jej špecializácii, obsahu a sprístupnení pre verejnosť. Pozoruhodné informácie sú zvýraznené v podrubrike prezentujúcej múzeá v prírode, konkrétne ich typy a poslanie v jednotlivých krajoch Českej republiky (Stredočeský, Jihočeský, Plzenský, Karlovarský, Ústecký kraj, Liberecký kraj a pod.). Rubrika Prezentácie opisuje české televízne (*Folklorika, Folklorní výlety, Vínečko, Naše tradice...*) a rozhlasové folklórne (*Cimbál a husle, Folklorní notování, Morava, krásná zem, Muzikanti, hrajte*) programy s príslušným vysielacím časom a krátkou anotáciou. Súčasťou tejto rubriky je aj zoznam etnologických časopisov (*Český lid, Národopisná revue, Folia ethnographica, Národopisný věstník, Museum vivum*) s príslušnými webovými odkazmi, ktoré vo všeobec-

nosti mapujú aktuálne dianie v Čechách, na Morave, v Sliezske a na Slovensku.

Rubrika **Ludové tance** predstavuje dôležitý edukačný projekt NÚLK, riešený v rokoch 1992 – 1996. Videoencyklopédia je rozdelená do 10 dielov podľa oblastí skúmania herného tanečného štýlu (*I. Západné Čechy, II. Južné Čechy, III. Východné Čechy, IV. Stredné Čechy, V. Horácko, VI. Brněnsko, Haná, Malá Haná a Záhoří* (3 samostatné časti), *VII. Slovácko* (3 samostatné časti), *VIII. Valašsko, IX. Laško, X. Sliezsko*).

Rubrika **Ludové piesne** má takmer totožný charakter ako rubrika **Ludové tance**.

GRAFICKÁ STRÁNKA WEBOVÉHO PORTÁLU LIDOVÁ KULTURA

Grafická úprava webovej stránky je vytváraná logom NÚLK, ktoré je hnedej farby a je umiestnené v štvorčeku. Webová stránka je dostupná aj v anglickej jazykovej mutácii prostredníctvom jednoduchého kliku na vlajku Spojeného kráľovstva.

Nadpis Lidová kultura je hnedej farby, použitý je tu štandardný typ písma, pod ním je adresa na webový odkaz www.lidovakultura.cz. Na webovej stránke sú vyobrazené aj fotografie, ktoré dokumentujú ľudové tradície Českej republiky (prevažujúci spôsob života).

ZÁVER

Webové kultúrne portály sa venujú prezentácii pamiatok nehmotného kultúrneho dedičstva v Českej

republike a Slovenskej republike. Ich tematická koncepcia odráža aktuálne smerovanie vedeckého výskumu v oblasti etnológie, muzeológie a kultúrnej antropológie. Tomu je jasne prispôbené aj systematické členenie jednotlivých rubriek, v ktorých nachádzame vyčerpávajúce informácie o skúmaných témach.

Grafická úprava stránok splňa v oboch prípadoch požadované parametre. Cieľom loga ako príslušnej marketingovej značky je vystihnúť kľúčovú podstatu smerovania daných kultúrnych organizácií. Online marketing kultúrnych portálov najlepšie reflektuje ich propagácia na sociálnych sieťach (Facebook, Instagram), na ktorých sú jednotlivé informácie pravidelne aktualizované. Štruktúra publikačných výstupov sa opiera o online knižné monografie, zborníky a periodiká, vydávané CTLK a NÚLK. Online používateľ (čitateľ) sa na webových stránkach ľahko zorientuje podľa zvýraznených hesiel a polí (upozorňujú na dôležité témy), ale aj hypertextových prepojení na ostatné webové lokality (súvisiace so skúmanou problematikou).

Prínos prezentovaných kultúrnych portálov v ČR a SR sa pohybuje v rovine informačno-dokumentačnej, ktorá reflektuje stav tradičnej ľudovej kultúry, konkrétne jej ochranu, šírenie a propagáciu. Vynikajúcim príkladom spomínanej propagácie sú vládne digitalizované projekty (*Koncepcia starostlivosti o TLK – Slovensko, Česko*) prispievajúce k popularizácii kultúrneho dedičstva strednej Európy. Ich hlavným cieľom je vzdelávať spoločnosť prostredníctvom umenia, najmä spevu a tanca. Menšiu pripomienku máme ku katalogizačnému spracovaniu fondu TLK Slovenska, v ktorom absentujú ľudové tance (mali by mať samostatnú viditeľnú rubriku) a taktiež ľudové piesne by sa mali rozšíriť o možnosť partitúry (notový zápis piesní). Portál *Lidovakultura.cz* by sa mal venovať jasnému definovaniu organizačného (personálneho) štábu. Na webovej stránke je preto potrebné zvýrazniť informácie vzťahujúce sa k jednotlivým manažérskym funkciám (meno riaditeľa, vedúci jednotlivých oddelení, administrátor danej stránky a pod.).

Na záver si dovoľíme konštatovať, že analyzované webové portály (Ludovakultura.sk, Lidovakultura.cz) ponúkajú zaujímavý mediálny obsah, poskytujúci prehľad o kľúčových inštitúciách, projektoch a fondoch, participujúcich na šírení kultúrneho dedičstva národov strednej Európy.

Príspevok predstavuje rozšírenú verziu záverečnej písomnej práce Portály pre kultúrne dedičstvo (porovnanie Slovensko vs. Česko) pre akreditovaný vzdelávací program Knihovnícke odborné minimum, obhájenej v CVTI SR v máji 2023.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- Aktuality*. Culturenet Praha [online]. [Praha], ©2023. [cit. 2023-07-16]. Dostupné na internete: [Culturenet](#).
- BEDNÁŘ, Vojtěch. 2011. *Internetová publicistika*. Praha : Grada Publishing, a. s. 2011. 216 s. ISBN 978-80-247-3452-1.
- Info o nás*. ProCulture Praha [online]. [Praha], ©2003-2023. [cit. 2023-07-16]. Dostupné na internete: Info o nás ([pro-culture.cz](#)).
- JANOVSKÁ, Darina. 2009. Portál a jeho využitie v službách knižnice. In *Knižnica* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 10 (11 – 12), s. 3 – 6. [cit. 2023-08-13]. ISSN 1336-0965. Dostupné na internete: [Knižnica_11_12_2009.indd \(snk.sk\)](#).
- KATUŠČÁK, Dušan. 2007. *Ako písať záverečné a kvalifikačné práce*. Nitra : Enigma 2007. 162 s. ISBN 978-80-89132-45-4.
- Kultúrne portály*. SNK Martin [online]. [Martin], ©2014 [cit. 2023-07-16]. Dostupné na internete: Portály, on line knižnice a slovníky ([snk.sk](#)).
- KONVIT, Milan. 2011. O informačnej politike a kultúrnom dedičstve. In *ITlib* [online]. Bratislava : CVTI SR, 15 (1), s. 19 – 21. [cit. 2023-08-13]. ISSN 1336-0779. Dostupné na internete: O informačnej politike a kultúrnom dedičstve. Informačné technológie a knižnice ([cvtisr.sk](#)).
- KYSEL, Vladimír. 2010. *Inventarizácia tradičnej ľudovej kultúry*. Bratislava : Koordinačné centrum tradičnej ľudovej kultúry SLUK 2010. 132 s. ISBN 978-80-970602-1-3.
- O projekte*. Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru. Bratislava [online]. [Bratislava], ©2014-2023. [cit. 2023-07-16]. Dostupné na internete: Fond tradičnej ľudovej kultúry – Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru ([ludovakultura.sk](#)).
- PITOŇÁKOVÁ, Slavka. 2021. *Úvod do štúdia mediálnych produktov*. Žilina : Žilinská univerzita v Žiline 2021. 154 s. ISBN 978-80-554-1834-6.
- URBAN, Martin. 2020. Elektronické edukačné platformy ako možný prostriedok udržiavania folkloristickej činnosti v dištančnom vzdelávaní. In *Mediamatika a kultúrne dedičstvo – revue o nových médiách a kultúrnom dedičstve* [online]. Žilina : Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity v Žiline, 7(2), s. 1 – 13 [cit. 2023-08-13]. ISSN 1339-777X. Dostupné na internete: [02_2020_urban.pdf \(uniza.sk\)](#).
- Úvod do stručné analýzy súčasného stavu. Koncepcie účinnější péče*. In *Lidová kultura Strážnice* [online]. [Strážnice], ©2016-2020. [cit. 2023-07-16]. Dostupné na internete: Koncepcie účinnější péče – Lidová kultura ([lidovakultura.cz](#)).